

De impact van stemmingstabilerende geneesmiddelen op cytokineconcentraties bij patiënten met een bipolaire stoornis: een systematisch literatuuronderzoek

S. VAN DEN AMEELE, L. VAN DIERMEN, W. STAELS, V. COPPENS, G. DUMONT, B. SABBE, M. MORRENS

Sinds december 2017 heeft het *Tijdschrift voor Psychiatrie* een (online)accreditatiesysteem. Dit is het zevende accreditatieartikel: S. Van Den Ameele, L. van Diermen, W. Staels, V. Coppens, G. Dumont, B. Sabbe, M. Morrens, De impact van stemmingstabilerende geneesmiddelen op cytokineconcentraties bij patiënten met een bipolaire stoornis:

een systematisch literatuuronderzoek. *Tijdschr Psychiatr* 2017; 59 (11): 682-692.

U vindt het artikel op <http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/issues/519/articles/11486>;

klik op 'online toetsen' in de linker kolom: meld u eerst aan en log vervolgens in.

SAMENVATTING

- ACHTERGROND** Veranderde cytokineconcentraties bij personen met een bipolaire stoornis ten opzichte van controlepersonen suggereren een rol van het immuunsysteem in de pathofysiologie van bipolaire stoornis. Farmacotherapie is een belangrijke versturende factor in klinisch onderzoek naar cytokineconcentraties.
- DOEL** Evalueren van cytokineconcentraties bij medicatievrije patiënten met een bipolaire stoornis en van het effect van stemmingstabilerende geneesmiddelen op deze concentraties.
- METHODE** We doorzochten systematisch PubMed en Embase naar klinische studies die cytokineconcentraties bij medicatievrije patiënten met een bipolaire stoornis beschrijven of het effect van een individueel stemmingstabilerend geneesmiddel op deze concentraties evalueren.
- RESULTATEN** Van de 564 gescreende artikelen werden er 17 geïncludeerd. Resultaten bij medicatievrije patiënten toonden stemmingsgelateerde cytokineveranderingen. Hoewel geen data over de kortetermijneffecten van lithium beschikbaar waren, was lithiumgebruik langer dan 2 maanden geassocieerd met normale cytokineconcentraties. Twee studies rapporteerden geen effect van valproïnezuur. We vonden geen studies over carbamazepine, lamotrigine of antipsychotica.
- CONCLUSIE** Dit systematisch literatuuroverzicht toont stemmingsgelateerde cytokineveranderingen bij medicatievrije patiënten met een bipolaire stoornis met de meeste evidentie voor een pro-inflammatoire immuunrespons tijdens manie. Euthymie en langdurig lithiumgebruik zijn geassocieerd met normale cytokineconcentraties. Er is een belangrijke methodologische heterogeniteit en onvoldoende replicatie tussen studies. Longitudinale studies met medicatievrije beginmetingen, gerandomiseerde monotherapie behandelprotocollen en nauwkeurige monitoring van stemming zijn noodzakelijk.

TIJDSCHRIFT VOOR PSYCHIATRIE 59(2017)11, 682-692

TREFWOORDEN bipolaire stoornis, cytokineconcentratie, immuunrespons, stemmingstabilerende

